

1. Узагальнений статистично-факторний аналіз показників судової статистики

Узагальнений статистично-факторний аналіз показників судової статистики надає можливість зробити наступні висновки.

1.1. Характеристика тенденцій динаміки основних показників господарського судочинства

За перше півріччя 2015 року до суду надійшло 3541 скарга проти 1706, що надійшли у першому півріччі 2014 року, тобто кількість скарг збільшилась на 207,56%.

Вказане об'єктивно пов'язано з наступними обставинами.

Згідно з Законом України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України», визначається статус території України, тимчасово окупованої внаслідок збройної агресії Російської Федерації, встановлюється особливий правовий режим на цій території, визначаються особливості діяльності державних органів, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій в умовах цього режиму, додержання та захисту прав і свобод людини і громадянина, а також прав і законних інтересів юридичних осіб.

У зв'язку з проведенням антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей та тимчасовим припиненням діяльності Донецьким апеляційним господарським судом, розпорядженням Вищого господарського суду України від 02.09.2014.р. № 28-р визначено, що розгляд господарських справ, що підлягають перегляду в апеляційному порядку вказаним судом здійснюється Харківським апеляційним господарським судом.

З початку 2015 року і до кінця звітної періоду надійшло зокрема 1054 скарг, розгляд яких відносився до компетенції Донецького апеляційного господарського суду, що займає 29,77% від загальної кількості справ, які надійшли у першому півріччі 2015 року.

Місцевий господарський суд	Надійшло скарг	Частка від загальної кількості скарг, що надійшли
Харківський апеляційний округ		
ГС Сумської області	500	14,12%
ГС Харківської області	1470	41,51%
ГС Полтавської області	517	14,60%
Загалом	2487	70,23%
Донецький апеляційний округ		
ГС Донецької області	29	0,82%
ГС Запорізької області	1007	28,44%
ГС Луганської області	18	0,51%
Загалом	1054	29,77%
ВСЬОГО	3541	100%

З загальної кількості одержаних у першому півріччі 2015 року скарг було повернуто та відмовлено в прийнятті 756 (проти - 438 у аналогічному періоді 2014р.), тобто - на 172,60% більше), у прийнятті 161 скарг було відмовлено (проти - 12), відмовлено в поновленні пропущеного строку по 1 скаргі (проти - 0).

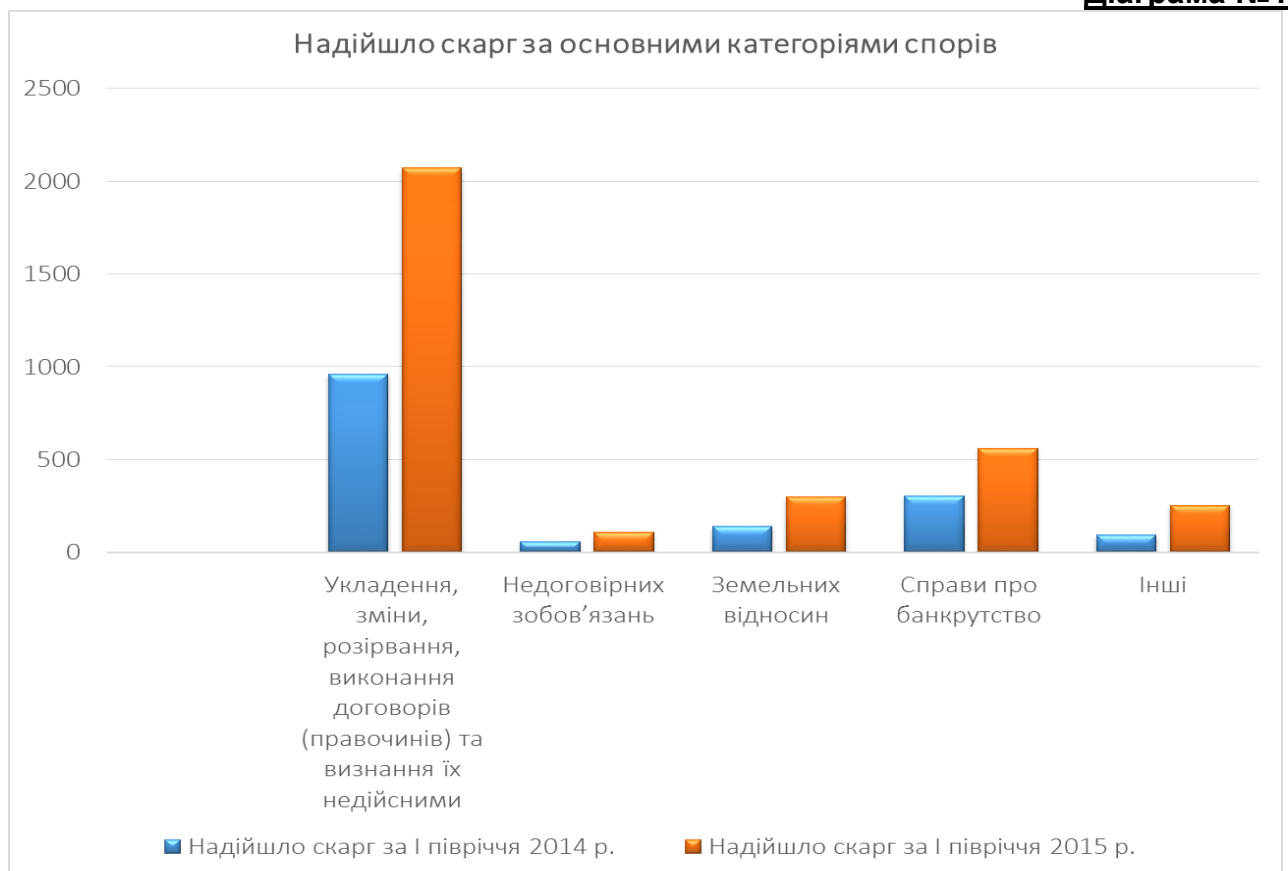
У першому півріччі 2015 року порушено апеляційне провадження по 2623 скаргах у 2519 справах, проти 1223 справ за аналогічний період 2014 році, тобто на 205,97 % справ більше.

В таблиці та на діаграмі №1 наведені дані надходження скарг протягом звітного періоду за основними категоріями спорів у порівнянні з аналогічним періодом минулого року.

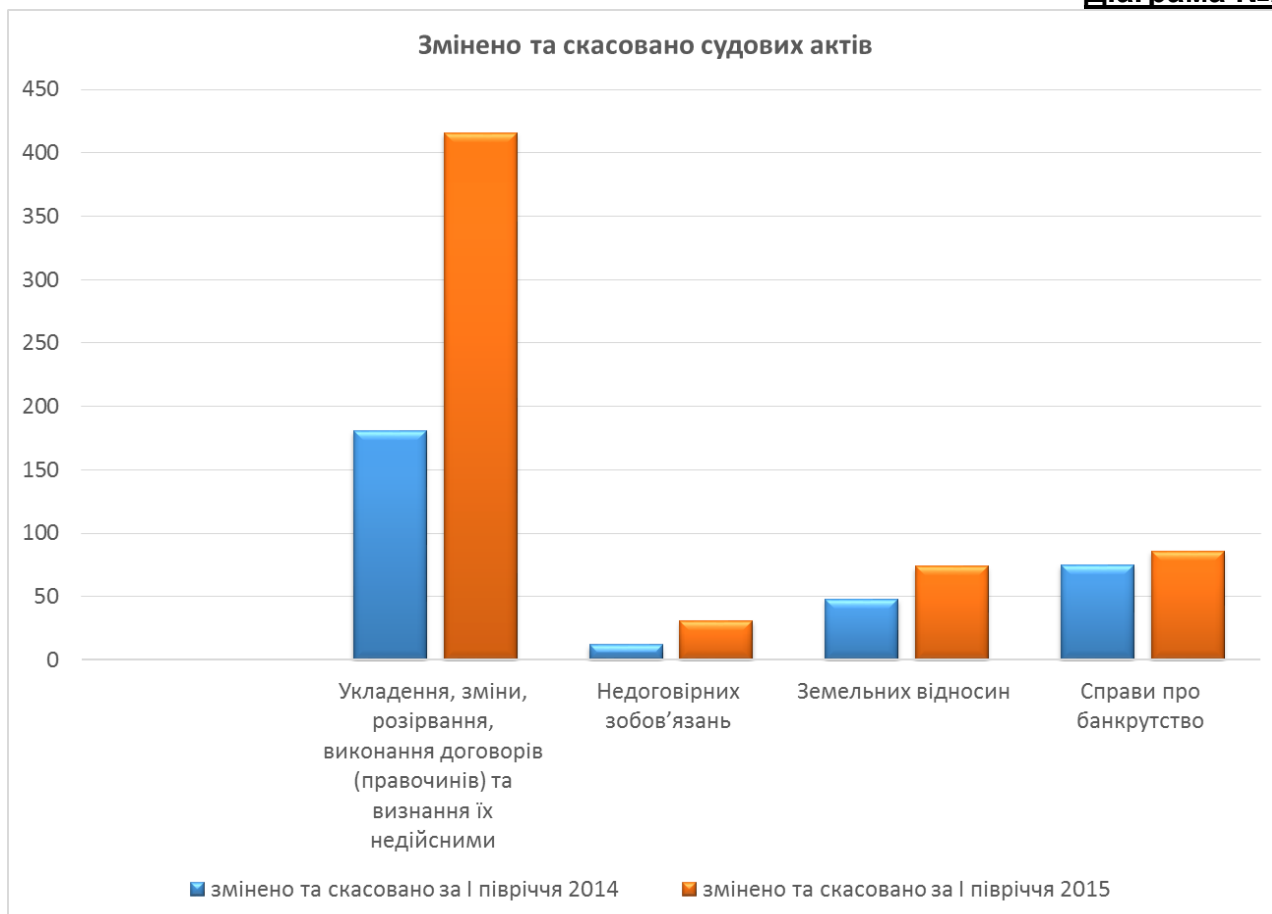
Таблиця №1

Категорія спору	За перше півріччя 2014 р.	За перше півріччя 2015 р.	Зміни
Укладення, зміни, розірвання, виконання договорів (правочинів) та визнання їх недійсними	961	2072	+215,61%
Недоговірних зобов'язань	59	109	+84,75%
Земельних відносин	139	299	+215,11%
Справи про банкрутство	305	561	+183,9%
Інші	93	253	+272,04%

Діаграма №1

У звітному періоді 2015 року Харківським апеляційним господарським судом змінено 59 та скасовано 667 судових актів, прийнятих місцевими господарськими судами, що складає 27,6% від загального обсягу розглянутих скарг. У аналогічному періоді минулого року - змінено 18 та скасовано 369 судових акти, що складало 30% від загального обсягу розглянутих скарг (діаграма №2).

5.2. Характеристика структури масиву переглянутих судових рішень в апеляційному порядку за основними категоріями справ та видами спорів.

Дані щодо справ, по яких апеляційне провадження було закінчене, наведені у таблиці №2.

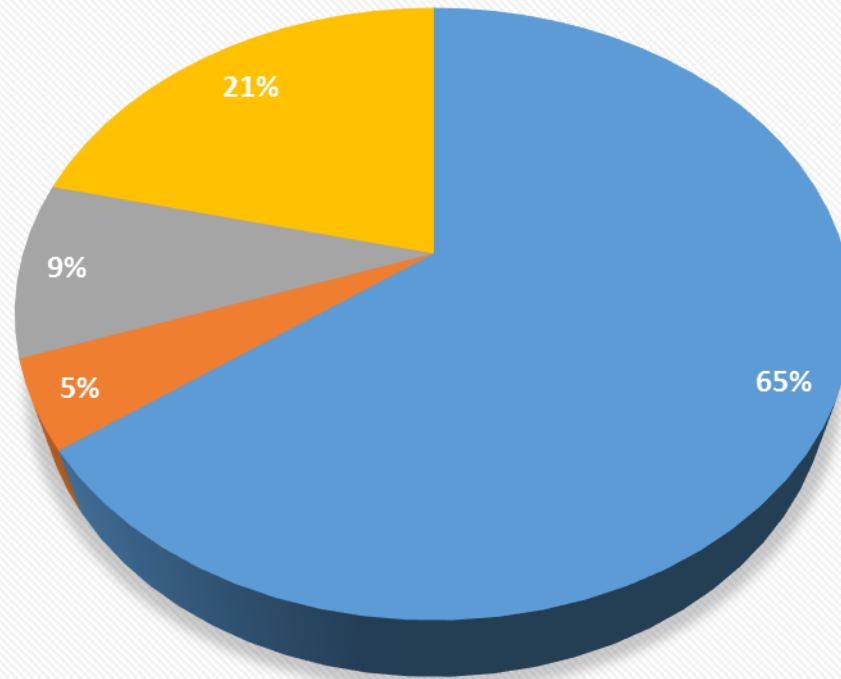
Таблиця №2

Категорія спору	Розглянуто справ за I півріччя 2014 р.	Розглянуто справ за I півріччя 2015 р.	Зміни,%
Укладення, зміни, розірвання, виконання договорів (правочинів) та визнання їх недійсними	683	1483	+217,13
Недоговірних зобов'язань	49	84	+171,43
Земельних відносин	97	197	+203,09
Справи про банкрутство	223	399	+178,92

В діаграмах №3 та №4 наведено структуру всіх справ, провадження по яких закінчено у перших півріччях 2014 та 2015 років, у розрізі категорій спорів.

Діаграма №3

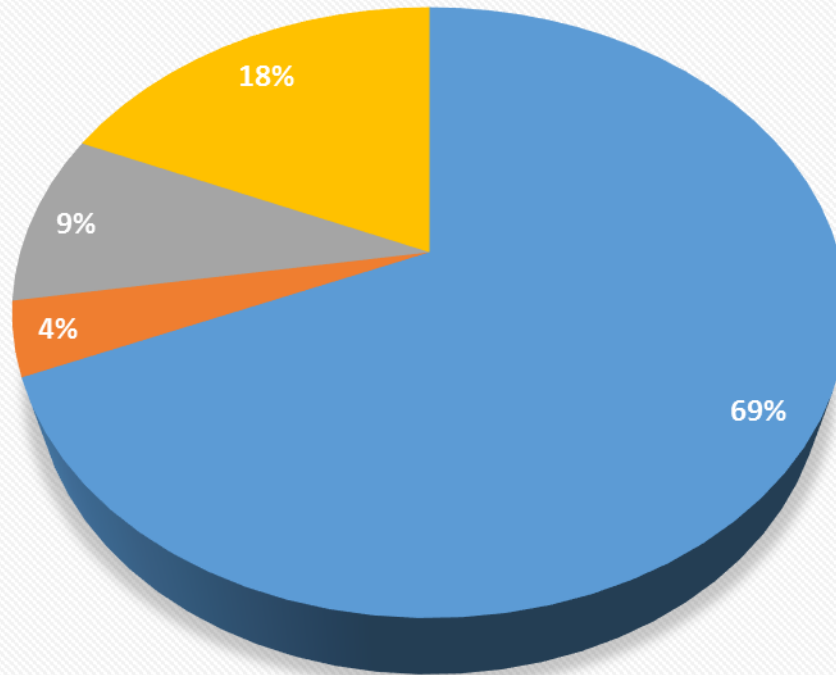
Закінчено провадження за I півріччя 2014 р.

- Укладення, зміни, розірвання, виконання договорів (правочинів) та визнання їх недійсними
- Недоговірних зобов'язань
- Земельних відносин
- Справи про банкрутство

Діаграма №4

Закінчено провадження за I півріччя 2015 р.

- Укладення, зміни, розірвання, виконання договорів (правочинів) та визнання їх недійсними
- Недоговірних зобов'язань
- Земельних відносин
- Справи про банкрутство

5.3. Узагальнений аналіз причин та підстав повернення апеляційних скарг

Протягом першого півріччя 2015 року апеляційним господарським судом повернуто 751 апеляційну скаргу, що становить 21% від загальної кількості поданих апеляційних скарг (3541), проти 435 апеляційних скарг, повернутих в аналогічному періоді минулого року, що становило 25,5% від загальної кількості поданих (1706).

Як бачимо, збільшення кількості повернутих апеляційних скарг пов'язано із значним збільшенням загальної кількості апеляційних скарг, які надійшли до апеляційного господарського суду протягом аналізуємого періоду. В першу чергу, це пов'язано із проведенням АТО на території Донецької та Луганської областей та передачею до підсудності Харківського апеляційного господарського суду справ, розгляд яких відносився до компетенції Донецького апеляційного округу.

В той же час, відмічається тенденція до зменшення кількості повернутих скарг на 4,5% у відсотковому співвідношенні.

Із зазначеної кількості апеляційних скарг у звітному періоді повернуто: 298 апеляційних скарг на рішення та ухвали господарського суду Харківської області; 195 - господарського суду Запорізької області; 133 - господарського суду Полтавської області; 117 - господарського суду Сумської області; 5 - господарського суду Донецької області; 3 - господарського суду Луганської області.

При аналізі ухвал про повернення апеляційних скарг встановлено, що підставами для їх прийняття було недотримання сторонами вимог Господарського процесуального кодексу України.

Так, із статистичного звіту суду вбачається, що підставами повернення апеляційних скарг були наступні порушення:

- п. 1 ст. 97 ГПК - апеляційна скарга
підписана особою, яка не має права її підписувати, або особою, посадове становище якої не зазначено - 32 (4,3 %)
- п. 2 ст. 97 ГПК - до скарги не додано доказів надсилання її копії іншій стороні (сторонам) - 202 (26,9 %)
- п. 3 ст. 97 ГПК - до скарги не додано документів, що підтверджують сплату судового збору у встановлених порядку і розмірі - 331 (44,1 %)
- п. 4 ст. 97 ГПК - скаргу подано після закінчення строку, встановленого для її подання, без клопотання про поновлення цього строку або таке клопотання відхилено - 181 (24,1%)
- п.5 ст. 97 ГПК - до винесення ухвали про прийняття скарги до провадження особа, яка подала скаргу, подала заяву про її відкликання. - 5 (0,7 %)

Крім того, є випадки повернення апеляційних скарг за кількома підставами одночасно, зокрема: п.2, п. 3 ст. 97 ГПК України; п. 3, п. 4 ст. 97 ГПК України.

Найпоширенішою підставою повернення апеляційних скарг, як у звітному періоді, так і у аналогічному періоді минулого року, були порушення, передбачені п. 3 ст. 97 ГПК України.

Найбільшу кількість апеляційних скарг повернуто у справах: зі спорів, пов'язаних з укладенням, зміною, виконанням договорів (правочинів) та визнанням їх недійсними; про банкрутство.

5.4. Узагальнений аналіз причин і підстав зміни та скасування судових рішень

Результати перегляду судових рішень у апеляційному порядку протягом першого півріччя 2015 року свідчать про порушення суддями місцевих господарських судів норм матеріального і процесуального права, що стало причиною скасування чи зміни судових рішень.

У звітному періоді апеляційним господарським судом змінено та скасовано 726 судових актів у справах, розглянутих господарськими судами Харківської, Сумської, Полтавської, Запорізької, Донецької та Луганської областей, що складає 27,6% від загальної кількості розглянутих апеляційних скарг (2631).

Для порівняння зазначимо, що аналогічному періоді минулого року змінено та скасовано 387 судових актів у справах, розглянутих господарськими судами Харківської, Сумської та Полтавської областей, що складало 30% від загальної кількості розглянутих апеляційних скарг (1290).

Підставами для скасування або зміни судових рішень, прийнятих місцевими господарськими судами, відповідно до ст.104 ГПК України були:

- неповне з'ясування обставин, що мають значення для справи; недоведеність обставин, що мають значення для справи, які місцевий господарський суд визнав встановленими – у 153 справах;
- невідповідність висновків, викладених у рішенні місцевого господарського суду, обставинам справи - у 31 справі;
- неправильне застосування норм матеріального права – у 385 справах;
- неправильне застосування норм процесуального права – у 333 справах.